

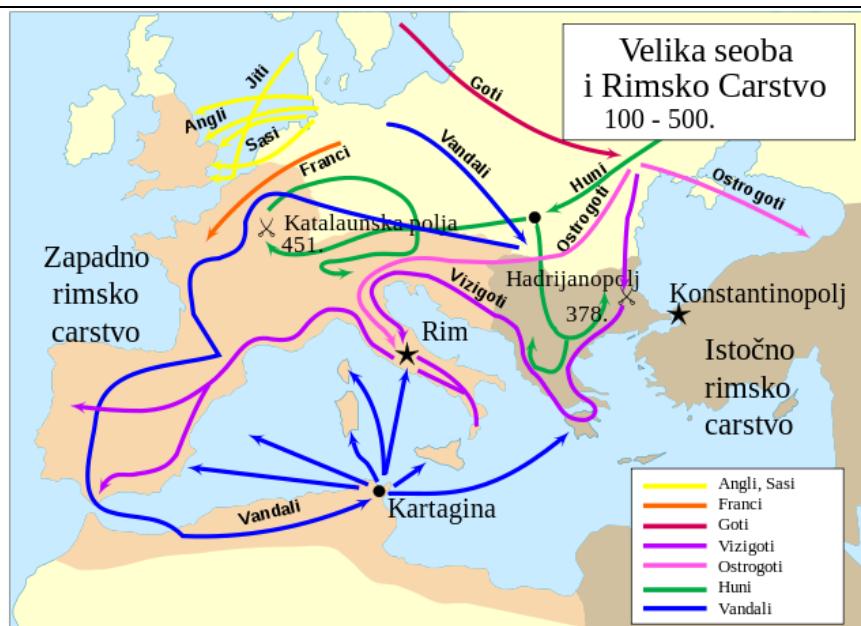
Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Zrinka Racić
Zvanje	Profesor povijesti i sociologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Ivana Brlić Mažuranić“ Strizivojna
Adresa elektroničke pošte	zrinka.racic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Tema: Razvoj Rima, njegova teritorijalna ekspanzija i proces propadanja Nastavna jedinica: Propast Rimskog Carstva
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5.
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku. Domena: Politika</p> <p>Ishod teme: Učenik objašnjava propast Rimskog Carstva.</p> <p>Ishodi aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenik pomoći rada na tekstu izdvaja probleme u kojima se nalazilo Rimsko Carstvo u 3. i 4. stoljeću. - učenik navodi imena barbarskih naroda koji su ugrožavali Rimsko Carstvo - učenik pomoći zemljovidu objašnjava kretanja barbarskih naroda prema Rimu - učenik pomoći povjesnog izvora opisuje izgled i običaje Huna - učenik procjenjuje istinitost povjesnog izvora - učenik primjenjuje stečena znanja na nov način
Tijek nastavnog sata	Aktivnost 1 10 minuta Aktivnost 2 25 minuta Aktivnost 3 10 minuta

<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>Aktivnost 1</p> <p>Učenici ponavljaju gradivo tako da opisuju stanje u Rimskom Carstvu u 3. i 4. stoljeću te probleme s kojima se Carstvo sve više susreće. Učenici rade na tekstu koji se nalazi u sadržajima. Učenici imaju zadatak pronaći i izdvojiti probleme u kojima se nalazi Rimsko Carstvo.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik pomoći rada na tekstu izdvaja probleme u kojima se nalazilo Rimsko Carstvo u 3. i 4. stoljeću.</p> <p>Aktivnost 2</p> <p>Novi problem koji se pojavio za Rim su česte provale barbara. Učenici se prisjećaju pojma barbar. Učenici u tekstu trebaju pronaći koji su sve barbari ugrožavali Rim. Tekst je u sadržajima.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik navodi imena barbarskih naroda koji su ugrožavali Rimsko Carstvo.</p> <p>Nakon što pronađu imena barbarskih naroda koji su ugrožavali Rimsko Carstvo, učenici na zemljovidu analiziraju kretanja barbarskih naroda. Zemljovid se nalazi u sadržajima.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik pomoći zemljovida objašnjava kretanja barbarskih naroda prema Rimu.</p> <p>Učitelj objašnjava kako su Huni provalili u srednju Europu krajem 4. stoljeća i pokrenuli opću seobu Germana i ostalih barbara prema rimskim granicama. Učenici analiziraju tekst rimskog povjesničara Amijana Marcelina. Tekst je u sadržajima. Ovo je zadatak učenicima za poticanje kritičkog mišljenja. Pitanja za učenike:</p> <p>Kako pisac opisuje Hune?</p> <p>Je li rimski pisac objektivan u opisu Huna?</p> <p>Izgledaju li doista Huni tako?</p> <p>Obrazloži svoje odgovore.</p> <p>Učenici mogu usporediti ovaj povjesni tekst sa suvremenim izvorom u kojem su objašnjeni neki razlozi zašto su Huni živjeli i ponašali se tako.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik pomoći povjesnog izvora opisuje izgled i običaje Huna.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik procjenjuje istinitost povjesnog izvora.</p> <p>Učitelj objašnjava učenicima kako je 476. godine Odoakar, germanski vojskovođa, svrgnuo s vlasti posljednjeg rimskog cara Romula Augustula. Njegovo svrgavanje označilo je propast Zapadnog Rimskog Carstva. Time ujedno završava stari vijek i počinje srednji.</p>
--	--

	<p>Aktivnost 3 Učenici ponavljaju današnju temu pomoću digitalnog alata Forms office. Poveznica je https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgyaPQKQkbUXKEFgpiFCikkMKIxUS-pUQ1ZDWVU2VTRBRVINMzNXRVk2WDBISFdDRi4u</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik primjenjuje stečena znanja na nov način.</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Aktivnost 1 <i>Stara rimska republika ponosila se svojom jednostavnosću koja je bila glavo obilježje njenih slavnih muževa. No, Rim se pretvorio u državu bogataša kojom su vladali bogati ne obazirući se na siromahe. Takva je država morala prije ili kasnije propasti. No, Rim nije sagrađen za jedan dan, pa je trebalo i dugo vremena da propadne. Propadao je polagano i postupno, tako da većina Rimljana nije ni opazila kako se približuje kraj staroga svijeta. Tužili su se, istina, na teška vremena, mrmljali zbog skupoće živežnih namirnica i niskih nadnica, psovali „lešinare“ koji su zgrtali blago koristeći se monopolom žita i vune. Ponekad bi se i pobunili protiv namjesnika koji je svoje kolege nadmašio u pljačkanju. Mladi su naraštaji ginuli u beskrajnim ratovima. Seljaci su propadali uslijed dugotrajne vojne službe i nesnosnih poreza. Ti su seljaci postali prosjaci od zanata ili bi stupili u službu bogatih veleposjednika koji su im davali mjesto plaće hrana i stan, učinivši ih tako svojim kmetovima. A kmetovi su često najnesretniji ljudi: niti su robovi niti slobodni, a zemlji na kojoj rade pripadaju kao stoka koja na njoj pase ili drveće koje na njoj raste.</i> (Izvor: Povijest čovječanstva, Hendrik Willem van Loon, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003., str. 106, 120-121))</p> <p>Aktivnost 2</p> <p style="text-align: center;">Upadi barbarских plemena</p> <p><i>Čim su ti Huni stigli do Dunava, stali su pritiskati Gote. A Goti, da bi se spasili od Huna, morali su prodrijeti na rimske područje. Car Valent htio ih je zadržati u tom prodiranju, ali je 378. ubijen. Trideset i dvije godine kasnije isti ovi Goti kreću pod vodstvom svoga kralja Alarika na zapad i udaraju na Rim. Premda su Rim osvojili, nisu ga opljačkali, nego su razorili samo nekoliko palača. Onda su došli Vandali koji su pokazali vrlo malo poštovanja za staroslavne rimske tradicije. A nakon Vandala – Burgundjani. Pa Istočni Goti. Pa Alemani. Pa Franci. Provale nikako da svrše. A konačno je Rim bio izvrgnut na milost i nemilost svakom drumskom razbojniku ...</i></p> <p>(Izvor: Povijest čovječanstva, Hendrik Willem van Loon, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003., str. 122)</p>

Multimediji ili interaktivni sadržaji nisu autorsko djelo autora Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC BYNC-SA 4.0.

Huni

Okrutnost i barbarstvo Huna nadilaze svako barbarstvo i divljaštvo koje se može zamisliti. Njihovo zdepasto tijelo s огромним gornjim udovima i nerazmjerno velikom glavom daje im nakazan izgled; rekli biste dvonožne životinje ili kakav od onih izdjelanih drvenih likova kojima se ukrašavaju ograde mostova. Uostalom, to su stvorenja koja pod ljudskim oblikom žive kao životinje. Vječno lutajući po šumama i planinama, mijenjajući bez prestanka prebivalište ili ga ni ne imajući. Oni su od djetinjstva naviknuti na sva zla: na hladnoću, glad i žeđ. Oni na konju provode život, čas jašući, čas sjedeći na strani po ženski; tu čak i spavaju, savijeni prema vratu svoga konja. Huni su nestalni, nevjerni, povijaju se svim vjetrovima, podložni su trenutnom bijesu. Znaju koliko i životinje što je pošteno, što nepošteno. Govore nepoznatim jezikom. Što se tiče vjere, oni je nemaju, ili bar ne vrše nikakve obrede; njihova najveća strast je zlato.

(Izvor: Povjesna čitanka, Marija Vrbelić, Mirko Žeželj, Školska knjiga – Zagreb 1971., str. 115-116)

Suvremenii tekst za usporedbu je na poveznici:
<https://hr.wikipedia.org/wiki/Huni>.

Aktivnost 3

Učenici ponavljaju današnju temu pomoću digitalnog alata Forms office.

Poveznica je

Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute
--

Vrednovanje za učenje:

Učenici za ponavljanje današnje teme rješavaju zadatke u digitalnom alatu Forms office te tako provjeravamo usvojenost. Poveznica na digitalni alat je

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgyaPQKQkbUXKEFgpIFCiKKMKIxUS->

	pUQ1ZDWVU2VTRBRVINMzNXRVk2WDBISFdDRi4u
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Zadatak za poticanje kritičkog mišljenja:</p> <p>Učitelj objašnjava kako su Huni provalili u srednju Europu krajem 4. stoljeća i pokrenuli opću seobu Germana i ostalih barbara prema rimskim granicama. Učenici analiziraju tekst rimskog povjesničara Amijana Marcelina. Tekst je u sadržajima. Ovo je zadatak učenicima za poticanje kritičkog mišljenja. Pitanja za učenike:</p> <p>Kako pisac opisuje Hune?</p> <p>Je li rimski pisac objektivan u opisu Huna?</p> <p>Izgledaju li doista Huni tako?</p> <p>Obrazloži svoje odgovore.</p> <p>Učenici mogu usporediti ovaj povjesni tekst sa suvremenim izvorom u kojem su objašnjeni neki razlozi zašto su Huni živjeli i ponašali se tako.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik pomoću povjesnog izvora opisuje izgled i običaje Huna.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik procjenjuje istinitost povjesnog izvora.</p>

DODATNI ELEMENTI¹

Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.3. Razvija osobne potencijale</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike</p> <p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije</p> <p>osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html</p> <p>Poduzetništvo</p> <p>pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html</p> <p>Učiti kako učiti</p> <p>uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>uku C.2.4. Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenju i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju sa drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html</p> <p>Građanski odgoj i obrazovanje</p> <p>goo B 2.1. Obrazlaže svoje ideje i stajališta važna za odlučivanje poštujući</p>
--	--

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

	<p>mišljenja drugih. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html</p> <p>IKT ikt C 2. 4. Učenik uz pomoć učitelja odgovorno upravlja prikupljenim informacijama. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html</p> <p>Hrvatski jezik OŠ HJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta u cjelini. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html</p> <p>Informatika A.5.1 Učenik pronalazi i vrednuje informacije. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html</p> <p>Geografija GEO OŠ B.5.1. Učenik analizira prostorne organizacije i procese istraživačkim radom, uporabom geografske karte. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Hrvatski jezik OŠ HJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta u cjelini. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html</p> <p>Informatika A.5.1 Učenik pronalazi i vrednuje informacije. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html</p> <p>Geografija GEO OŠ B.5.1. Učenik analizira prostorne organizacije i procese istraživačkim radom, uporabom geografske karte. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html</p>
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenici će dobiti kraće i prilagođene tekstove za rad.</p> <p><i>No, Rim se pretvorio u državu bogataša kojom su vladali bogati ne obazirući se na siromahe. Takva je država morala prije ili kasnije propasti. Tužili su se, istina, na teška vremena, mrmljali zbog skupoće živežnih namirnica i niskih nadnica, psovali „lešinare“ koji su zgrtali blago koristeći se monopolom žita i vune. Mladi su naraštaji ginuli u beskrajnim ratovima. Seljaci su propadali uslijed dugotrajne vojne službe i nesnosnih poreza. Ti su seljaci postali prosjaci od zanata ili bi stupili u službu bogatih veleposjednika koji su im davali mjesto plaće hranu i stan, učinivši ih tako svojim kmetovima.</i></p> <p>(Izvor: Povijest čovječanstva, Hendrik Willem van Loon, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003., str. 106, 120-121)</p> <p style="text-align: center;">Upadi barbarских plemena</p> <p><i>Čim su ti Huni stigli do Dunava, stali su pritiskati Gote. A Goti, da bi se spasili od Huna, morali su prodrijeti na rimske područje. Onda su došli Vandali koji su pokazali vrlo malo poštovanja za staroslavne rimske</i></p>

	<p><i>tradicije. A nakon Vandala – Burgundani. Pa Istočni Goti. Pa Alemani. Pa Franci. Provale nikako da svrše. A konačno je Rim bio izvrgnut na milost i nemilost svakom drumskom razbojniku ...</i></p> <p>(Izvor: Povijest čovječanstva, Hendrik Willem van Loon, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003., str. 122)</p>
	<p style="text-align: center;">Huni</p> <p><i>Okrutnost i barbarstvo Huna nadilaze svako barbarstvo i divljaštvo koje se može zamisliti. Uostalom, to su stvorenja koja pod ljudskim oblikom žive kao životinje. Vječno lutajući po šumama i planinama, mijenjajući bez prestanka prebivalište ili ga ni ne imajući. Oni su od djetinjstva naviknuti na sva zla: na hladnoću, glad i žeđ. Oni na konju provode život, čas jašući, čas sjedeći na strani po ženski; tu čak i spavaju , savijeni prema vratu svoga konja. Znaju koliko i životinje što je pošteno, što nepošteno. Govore nepoznatim jezikom. Što se tiče vjere, oni je nemaju, ili bar ne vrše nikakve obrede; njihova najveća strast je zlato.</i></p> <p>(Izvor: Povjesna čitanka, Marija Vrbetić, Mirko Žeželj, Školska knjiga – Zagreb 1971., str. 115-116)</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Daroviti učenici mogu dodatno istražiti utjecaj barbarskih naroda na Rimsko Carstvo. Za informacije će se koristiti pretraživanjem informacija na Internetu ili u školskoj knjižnici.
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijijske i interaktivne sadržaje	<p>https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgyaPQKQkbUXKEFgpiFCikkMKIxUS-pUQ1ZDWVU2VTRBRVINMzNXRVk2WDBISFdDRi4u</p> <p>Multimedijijski ili interaktivni sadržaji su autorsko djelo autora Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC BYNC-SA 4.0.</p>

Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Povijest čovječanstva, Hendrik Willem van Loon, Mozaik knjiga, Zagreb, 2003.,</p> <p>Povjesna čitanka, Marija Vrbetić, Mirko Žeželj, Školska knjiga – Zagreb 1971.</p> <p>https://hr.wikipedia.org/wiki/Huni (preuzeto 15.9.2019.)</p> <p>https://sh.m.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Grandes_invasions_Empire_romain-sh.svg (preuzeto 15.9. 2019.)</p> <p>Multimedijiški ili interaktivni sadržaji nisu autorsko djelo autora Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC BYNC-SA 4.0.</p>
---	--